

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
методичні вказівки до вивчення дисципліни
для студентів, які здобувають освітній ступінь «Магістр» за
спеціальністю
292 “Міжнародні економічні відносини”

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН**

**УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ
методичні вказівки до вивчення дисципліни
для студентів, які здобувають освітній ступінь «Магістр» за
спеціальністю
292 “Міжнародні економічні відносини”**

Затверджено на засіданні
кафедри
міжнародних економічних
відносин
Протокол № 4 від 25 жовтня
2017р.

КІРОВОГРАД — 2017

Управління зовнішньоекономічною діяльністю. Методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів спеціальності 292 “Міжнародні економічні відносини” /Укладачі: Миценко І.М., д.е.н., професор, Стежко Н.В., д.е.н., професор — Кропивницький: ЦНТУ, 2017. — 40 с.

Відповідальний за випуск — Миценко І.М., д.е.н., професор, академік АЕНУ.

Рецензент: к.е.н., доц.кафедри міжнародних економічних відносин Сухомлин М.О.

Вступ

Сучасні економічні відносини України на міжнародній арені знаходяться у стані переходу від старої системи організації зовнішньоекономічних зв'язків, орієнтованої, переважно, на експорт сировини, до нової, пов'язаної з пошуком шляхів ефективного інтегрування у світову спільноту, зі встановленням сталих торговельних зв'язків з іншими країнами, з підвищенням ролі міжурядових організацій у досягненні колективної безпеки і, звичайно, з забезпеченням надійного захисту своїх національних інтересів в умовах швидко змінюваного зовнішнього середовища. Участь у міжнародному розподілі праці завжди сприяє вирішенню національних економічних проблем унаслідок удосконалення внутрішньогосподарських пропозицій, використання переваг розміщення та розвитку продуктивних сил, підвищення конкурентоспроможності товарів і послуг підприємствами, що виходять із пропозицією на зовнішні ринки. Україна має великий природний, людський та науково-технічний потенціал, що приваблює до неї іноземних інвесторів та потенційних партнерів. Проте відсутність досвіду застосування всіх сучасних засобів регулювання зовнішньоекономічних відносин ще не дозволяє Україні стати рівноправною учасницею світового співтовариства. Тому останнім часом значно підвищився інтерес до теоретичного обґрунтування проблем розвитку зовнішньоекономічної діяльності України, зокрема до обґрунтування теоретичних засад ефективного здійснення зовнішньоекономічних відносин в умовах ринкових трансформацій, розробки дієвого механізму здійснення торговельно-економічної політики на різних ієрархічних рівнях, а також до опрацювання конкретних принципів і правил ефективної організації зовнішньоекономічної діяльності вітчизняними суб'єктами господарювання. Якщо раніше зовнішньоекономічні зв'язки здійснювались лише спеціалізованими зовнішньоекономічними організаціями, то тепер кожне підприємство в Україні одержало право самостійно виходити на зовнішній ринок. У цих умовах першочерговим завданням стає опанування вітчизняними підприємцями теоретичних аспектів та практичного світового досвіду встановлення економічних зв'язків із зарубіжними партнерами, проникнення з пропозиціями на ринки інших країн, здійснення фінансових та товарних операцій, які дотримують національних інтересів у міжнародній експортно-імпортній та інвестиційній діяльності. Разом із цим слід вирішувати проблеми обмеженості (а в деяких випадках і відсутності) необхідної інформації про можливості розвитку зовнішньоекономічної діяльності, особливості її організації та механізми здійснення в інших країнах, чітко знати нормативно-правові основи її регулювання в Україні.

Метою дисципліни є формування сучасного управлінського мислення, обґрунтування, систематизація та узагальнення окремих закономірностей, умов, принципів, процесів і специфічних особливостей здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств України на зовнішніх ринках.

Предметом курсу «Управління зовнішньоекономічною діяльністю» є обґрунтування механізму організації, регулювання, планування та ефективного управління процесами ринкової трансформації зовнішньоекономічної діяльності підприємств в Україні.

Основною задачею курсу виступає:

- розгляд сучасних особливостей зовнішньоекономічної діяльності, а також факторів, що обумовлюють входження України в світовий економічний простір;
- теоретичне узагальнення інформації про форми, види, засади, методи здійснення зовнішньоекономічних зв'язків вітчизняними підприємствами;
- підготовка майбутніх спеціалістів до здійснення практичної діяльності в зовнішньоекономічній сфері у нових умовах господарювання.

Дисципліна „Управління зовнішньоекономічною діяльністю” тісно пов'язана із такими дисциплінами, як загальний менеджмент, управління персоналом, маркетинг, фінансовий менеджмент, міжнародний бізнес, міжнародні фінанси, міжнародний маркетинг, міжнародна логістика, міжнародне право, інтелектуальна власність, бухгалтерський облік та ін.

1. Тематичний план вивчення дисципліни
“Управління зовнішньоекономічною діяльністю”

№ п/п	Назва теми	Всього	Кількість годин		
			Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	Система управління зовнішньоекономічною діяльністю	4	2	1	1
2	Контрактна діяльність і комерційні переговори	5	2	1	2
3	Міжнародні науково-технічні зв'язки і виробниче кооперування	6	2	2	2
4	Організація і техніка експортно-імпортних операцій	8	4	2	2
5	Технологія міжнародних інвестиційних операцій	6	2	2	2
6	Валютні операції та їх регулювання	5	2	1	2
7	Розвиток інфраструктури зовнішньоекономічної діяльності	7	4	1	2
8	Аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства	8	4	2	2
9	Діяльність підприємств з іноземними інвестиціями	7	4	1	2
10	Офшорні зони та офшорне підприємництво	4	2	1	1
Всього		60	28	14	18

2. Зміст дисципліни „Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства” по темах

Тема 1. Система управління зовнішньоекономічною діяльністю

1. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.
2. Специфіка вибору організаційних структур управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства.
3. Особливості управління спільними підприємствами.

Семінарське заняття.

Україна самостійно формує систему та структуру державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності на її території.

Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності має забезпечувати:

- захист економічних інтересів України та законних інтересів суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності;
- створення рівних можливостей для суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності розвивати всі види підприємницької діяльності незалежно від форм власності та всі напрями використання доходів і здійснення інвестицій;
- заохочення конкуренції та ліквідацію монополізму в сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Держава та її органи не мають права безпосередньо втручатися в зовнішньоекономічну діяльність суб'єктів цієї діяльності, за винятком випадків, коли таке втручання здійснюється згідно з законами України. Система органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності складається з вищого законодавчого органу - Верховна Рада України, виконавчого – Кабінет Міністрів України, також в регулюванні зовнішньоекономічної діяльності, в розробці і реалізації зовнішньоекономічної політики країни приймає участь Національний банк України, Центральний орган виконавчої влади з питань економічної політики, розвитку та регулюванню зовнішньоекономічної діяльності сприяють також Державна митна служба України, яка здійснює митний контроль в Україні згідно з чинними законами України, Антимонопольний комітет України, що здійснює контроль за додержанням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності законодавства про захист економічної конкуренції та Міжвідомча комісія з міжнародної торгівлі. До недержавних організацій, які сприяють розвитку зовнішньоекономічної діяльності підприємств відносяться насамперед торгово-промислові палати, організації роботодавців (об'єднання підприємств) та об'єднання організацій роботодавців. Ще однією ланкою, яка здійснює регулювання зовнішньоекономічної діяльності є органи місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю, до яких належить місцеві Ради народних

депутатів України та їх виконавчі і розпорядчі органи та територіальні підрозділи (відділення) органів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності України. В Кіровоградській області органом місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю є Управлінням зовнішньоекономічних зв'язків, яке є структурним підрозділом головного управління економіки Кіровоградської обласної державної адміністрації.

Самостійна робота

1. Вибрати найоптимальнішу організаційно-правову форму ведення міжнародного бізнесу

Мета: Закріпити уявлення про важливість правильного з огляду на стратегічні цілі фірми вибору організаційно-правової форми діяльності на міжнародних ринках

Завдання: Оберіть найоптимальнішу організаційно-правову форму підприємства, що планує вихід на зовнішні ринки (підприємство, галузь, регіон діяльності на вибір студента), обґрунтуйте свій вибір.

Організаційно-правова форма підприємства, яке здійснює міжнародну діяльність, визначається як бажаннями самих партнерів, так і особливостями законодавства країн, де вони реєструються. Різні організаційно-правові форми підприємства будуть обумовлювати залучення капіталу, відповідальність перед партнерами, розподіл ризиків між партнерами тощо.

1. Назва підприємства: _____
2. Галузь: (АПК, харчова промисловість, машинобудування, легка промисловість, хімічна промисловість) _____
3. Спеціалізація: _____
4. Продукція, що виробляється підприємством: _____
5. Частка експорту: _____
6. Регіон діяльності (країни ЄС, СНД, Північна Америка, Пів-денно-Східна Азія): _____
7. Організаційно-правова форма підприємства (ВАТ, ЗАТ, ТОВ, ТДВ, КТ або інше): _____
8. Які причини обумовили вибір саме цієї організаційно-правової форми підприємства: _____

2. Розробити посадову інструкцію менеджера з зовнішньоекономічної діяльності:

1. Загальні положення _____
2. Кваліфікаційні вимоги _____
Співробітник має знати _____
Співробітник має володіти _____
3. Посадові обов'язки та функції _____
4. Права _____
5. Відповідальність _____

Література.

1. Внешнеэкономическая деятельность // Под ред. Смитченко Б.М., Поспелова В.К. 4-е изд., испр. «Academia». – М., 2007. – 304 с.
2. Жданова О.С. Особливості формування маркетингової політики промислових підприємств [Текст] / О.С. Жданова // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. – № 6. – Т. 3. – С. 65-67.
4. Шаповалов М.І. Менеджмент якості: Підручник.- 3-тє вид., і доп. Затверджено МОН. - К., 2007.-471с.
5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-тє вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.

Тема 2. Контрактна діяльність і комерційні переговори

1. Необхідність використання типових контрактів у зовнішньоекономічній діяльності підприємств
2. Підготовка та ведення комерційних переговорів при укладанні контракту

Семінарське заняття.

Укладення і виконання контракту з іноземним контрагентом є підсумковим результатом зовнішньоекономічної операції будь-якої державної або комерційної організації. Така робота вимагає особливої кваліфікації, знань і досвіду від кожного спеціаліста, що працює в зовнішньоекономічній сфері. У зв'язку з цим слід підкреслити велике значення типових контрактів, вироблених світовою практикою. Процес підготовки до укладання контракту складається з трьох етапів:

1. Вибір ринку і його вивчення.
2. Вибір контрагента.
3. Проведення попередніх переговорів і висновки контракту.

При виборі ринку існує ряд найважливіших чинників, що старанно вивчаються під час підготовки зовнішньоторговельної операції - політичні відносини з країною-контрагентом, місткість товарного ринку, кон'юнктура товарних ринків, торговельно-політичні умови, транспортні умови, умови платежу і кредиту, правові питання, специфічні вимоги ринку, канали та методи збуту.

При виборі контрагента особливо важливим є юридичний статус фірм. Під час укладання угоди необхідно ознайомитися з правовим становищем фірми, щоб знати, хто буде сплачувати борги, кому дається право укладення угод, які межі повноважень. Інакше може статися, що контракт буде підписано, а фірма не несе за нього ніякої відповідальності. Усі фірми за правовим становищем поділяються на одноосібницькі й об'єднані підприємства. Переважне значення в сучасних умовах мають об'єднані

підприємства. Найпоширенішим є поділ об'єднаних підприємств залежно від осіб і капіталів і від ступеня відповідальності за зобов'язаннями (усім своїм майном або тільки внеском учасників). Об'єднання осіб засноване на особистій участі у веденні справ. Об'єднання капіталів має на меті лише концентрацію капіталів.

Основними способами ведення переговорів є: листування; особисті зустрічі; використання технічних засобів (телефон, телетайп, факс).

Тести для самоперевірки

1. Яке з визначення є зайвим: процес підготовки до укладання контракту складається з таких етапів:

- a) Вибір ринку і його вивчення;
- b) Вибір промислових і торговельних фірм;
- c) Вибір контрагента;
- d) Проведення попередніх переговорів і висновки контракту;
- e) Вибір структури органів державного регулювання.

2. Реальна місткість закордонного ринку розраховується таким чином:

- a) національне виробництво даного товару на території досліджуваної країни + імпорту даного товару до досліджуваної країни - експорт даного товару з досліджуваної країни;
- b) національне виробництво даного товару на території досліджуваної країни - імпорту даного товару до досліджуваної країни + експорт даного товару з досліджуваної країни;
- c) національне виробництво даного товару на території досліджуваної країни - імпорту даного товару до досліджуваної країни - експорт даного товару з досліджуваної країни;
- d) національне виробництво даного товару на території досліджуваної країни + імпорту даного товару до досліджуваної країни + експорт даного товару з досліджуваної країни.

3. Метод, за яким службовці фірми опрацьовують велику кількість матеріалу, аналізуючи бюлетені бірж, торговельних палат, матеріали власних агентів, а потім складають досьє, називається:

- a) кабінетний метод;
- b) метод одержання довідок шляхом замовлення в інформаційних агентствах;
- c) метод безпосереднього вивчення ринку;
- d) метод пробного продажу.

4. Метод, який полягає у вивезенні на незнайомий ринок невеликої партії товару й отриманні у процесі його реалізації необхідної інформації про кон'юнктуру, що склалася, називається:

- a) кабінетний метод;
- b) метод одержання довідок шляхом замовлення в інформаційних агентствах;
- c) метод безпосереднього вивчення ринку;
- d) метод пробного продажу.

5. Хто є контрагентом у 85 % випадків на практиці?

- a) відомства;
- b) фірми;
- c) спілки підприємців;
- d) міністерства.

6. Найчастіше контрагентами виступають:

- a) відомства;

- b) спілки підприємців;
- c) міністерства;
- d) фірми.

Знайдіть відповідність:

10. Повне товариство	a) Одні учасники (повні товариші) відповідають як своїм вкладом, так і майном, інші вкладники (командисти) відповідають тільки своїм вкладом
11. Командитне товариство	b) Кожен із учасників відповідає за зобов'язаннями не тільки вкладеним капіталом, а й усім своїм майном. Збитки та прибутки поділяються відповідно до частки кожного
12. Товариство з обмеженою відповідальністю	c) Відповідальність вкладника обмежується тільки сумою акцій
13. Акціонерне товариство	d) Учасники відповідають тільки своїми вкладами, а не майном.

Самостійна робота

1. Ціннісні засади глобальної ділової етики.

Література.

1. Адаптація маркетингової товарної стратегії до нових умов господарювання (на прикладі швейних підприємств) : автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.04 / С.О. Ковальчук; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. — К., 2009. — 21 с.
2. Балабанов И.Т., Балабанов А.Й. Внешнеэкономические связи: Учеб. Пособие.— М.: Финансы и статистика, 2008. — 512 с.
3. Воронкова А.Е. Оцінка дії механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства / А.Е.Воронкова, Б.Б.Любич; Донецький економіко-гуманітарний інститут МОН України; Інститут економіко-правових досліджень НАН України // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки. — Донецьк: ДЕГІ, 2009. — Вип.1(28) — С. 199-202.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. — 4-те вид., перероб. та доп. — К.: Освіта України, 2012. — 272 с.

Тема 3. Міжнародні науково-технічні зв'язки і виробниче кооперування

1. Сутність та передумови міжнародного науково-технологічного обміну.
2. Міжнародні комерційні науково-технічні зв'язки.
3. Міжнародний інжиніринг.
4. Техніка укладання ліцензійних угод.
5. Специфіка франчайзингового бізнесу.
6. Міжнародний лізинг.
7. Міжнародне та державне регулювання передачі технологій.

Семінарське заняття

Міжнародний технологічний обмін — це рух науково-технічних досягнень, тобто конструкторських рішень, знань та виробничого досвіду на

комерційній або некомерційній основі через національні кордони з метою кращої переробки ресурсів, підвищення ефективності виробництва та максимізації прибутку, включаючи такі стадії та види виробничої діяльності, як промислове застосування, управлінська діяльність, маркетинг тощо. Форми трансферу технологій можна умовно віднести до двох класифікаційних груп, виокремивши комерційні та некомерційні форми. Комерційні форми міжнародного трансферу технологій реалізуються за умови оплати покупцем науково-технічних знань та практично корисної інформації, що передається йому продавцем. Некомерційні форми трансферу технологій пов'язані з поширенням інформації про НДДКР, яка не містить секретів виробництва, та патентоспроможності за своєю природою винаходи. Такими формами можуть бути: обмін науково-технічною інформацією, підготовка, стажування і делегування спеціалістів, участь у міжнародних науково-практичних конференціях, семінарах та симпозиумах, проведення спільних фундаментальних досліджень, участь у міжнародних виставках, ярмарках і т. д. Основними формами передачі технології є: патентні угоди, ліцензійні угоди, «ноу-хау», інжиніринг та франчайзинг.

Самостійна робота

Міжнародне та державне регулювання передачі технологій.

Задача

Українське підприємство з виробництва меблів хоче придбати у німецької компанії ліцензії на виготовлення певних зразків меблів, які користуються попитом на ринку даної країни. Визначити ціну ліцензії на базі роялті та за паушальною оплатою. Дати рекомендації щодо ефективності кожного з видів розрахунків.

а) Ціна ліцензії на базі роялті

Ціна одиниці продукції = 770 дол. США Величина роялті = 1,3%, відсоток інфляції в рік = 1,10% Розрахунок ціни ліцензії на базі роялті поданий у табл.

Розрахунок ціни ліцензії на базі роялті

Рік	Обсяг випуску в рік, шт.	Ріст цін (інфл.)	Ціна за од. продукції, дол. США	Обсяг продажу ліцензіата в рік, дол. США	Ліцензійні відрахування (1,3%), дол.
1	0	1,0000	770	0	0
2	0	1,0110	778	0	0
3	2500	1,0221	787	1967583	25579
4	7500	1,0334	796	5967679	77580
5	10000	1,0447	804	8 044 431	104578
6	10000	1,0562	813	8132920	105728
7	10000	1,0678	822	8 222 382	106891
Разом	40000			32334995	420355

б) Ціна ліцензії за паушального формою оплати

Банківська ставка = 7,5% Відсоток інфляції в рік = 1,1% (відповідно збільшується банківська ставка).

Розрахунок ціни ліцензії за паушальною формою оплати поданий у табл.

2.

Розрахунок ціни ліцензії за паушальною формою оплати

Рік	Обсяг випуску в рік, шт.	Ліцензійні відрахування на базі роялті, дол. США	Ріст цін (інфл.)	Банківська ставка (дисконт), %	Коефіцієнт дисконтування	Дисконтовані ліцензійні відрахування, дол. США
1	0	0	1,0000	7,50	0,8653	0
2	0	0	1,0110	7,58	0,8640	0
3	2500	25579	1,0221	7,67	0,8627	22066
4	7500	77580	1,0334	7,75	0,8613	66821
5	10000	104 578	1,0447	7,84	0,8600	89932
6	10000	105728	1,0562	7,92	0,8586	90776
7	10000	106891	1,0678	8,01	0,8572	91627
Разом	40000	420355				361222

Отже, як показують розрахунки, другий спосіб оплати є більш вигідним для підприємства, оскільки витрати є значно меншими.

Література

1. Адміністративне право України. Академічний курс : [підручник] : У 2 т. – Т. 1. Загальна частина / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) [та ін.]. – К. : Юридична думка, 2007. – С. 74.
2. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти : / Бережнюк І. Г. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2009. – 543 с.
3. Воронкова А.Е. Оцінка дії механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства / А.Е. Воронкова, Б.Б. Любич ; Донецький економіко–гуманітарний інститут МОН України; Інститут економіко–правових досліджень НАН України // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки. – Донецьк : ДЕГІ, 2009. – Вип. 1(28). – С. 199-202.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.

Тема 4. Організація і техніка експортно-імпортних операцій

1. Сутність, переваги і ризики експортних та імпортних операцій.
2. Особливості здійснення зовнішньоторгових операцій з окремими видами товарів.
3. Реекспортні та реімпортні операції.
4. Міжнародні торги (тендери).
5. Торговельно-посередницькі операції.

Семінарське заняття

Міжнародна торгівля є формою зв'язку між товаровиробниками різних країн, що виникає на основі міжнародного поділу праці, і виражає їх взаємну економічну залежність. Міжнародна торгівля включає експорт та імпорт товарів, співвідношення між якими називають торговельним балансом. Експорт - продаж продукції (робіт, послуг) іноземним суб'єктам господарської діяльності та вивезення продукції за межі митних кордонів держави з метою отримання доходів від виробничої або інших форм господарської діяльності. Експорт обумовлений декількома важливими причинами: використання надлишкових потужностей, зниження витрат виробництва, підвищення прибутковості, розподіл ризику. Імпорт - це купівля вітчизняними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів із ввезенням їх на територію країни. Основними видами імпортних операцій є: придбання товарно-матеріальних цінностей в іноземних постачальників на умовах комерційного кредиту; ввезення товарно-матеріальних цінностей або отримання послуг в порядку бартерних угод; ввезення товарів в рахунок централізованих імпортних закупівель; придбання товарно-матеріальних цінностей та послуг з оплатою готівкою; отримання товарно-матеріальних цінностей та послуг на умовах безоплатної допомоги. При цьому перед підприємством відкриваються три шляхи для придбання імпортних товарів:

1. придбання товарів у вітчизняних гуртових продавців;
2. імпорт через посередників;
3. самостійний імпорт товарів.

Реекспорт та реімпорт можна розглядати як окремі випадки експорту та імпорту і як послідовну комбінацію обох трансакцій. Реекспорт - це продаж з вивезенням за кордон раніше імпортованого товару, який не піддавався переробці. Підстави для реекспорту можуть бути різними. Найбільш типовими є замовлення кінцевого імпортера, який не може або не бажає з причин політичного, економічного характеру виходити на ринок первісного експортера. Подібні операції можуть мати місце під час здійснення великих проектів, коли іноземні фірми, що працюють у певній країні, здійснюють закупівлі в третіх країнах. Реімпорт - це придбання із ввезенням з-за кордону раніше експортованого товару, який не піддавався там переробці. Основною ознакою реімпортних операцій є дворазовий перетин товарами кордонів своєї країни - при вивезенні і при ввезенні.

Тести для самоперевірки

1. Які з специфічних рис міжнародної торгівлі є зайвими?
 - a) багаторівнева структура
 - b) більш відчутним є державне регулювання операцій
 - c) використовується одна і та ж валюта
 - d) глобальний характер конкурентної боротьби
 - e) немає правильної відповіді
2. Товари, вивезені для реалізації за межі митного кордону країни, незалежно від валюти, якою проводиться розрахунок, називаються:
 - a) експортними
 - b) імпортними
 - c) реекспортними
 - d) реімпортними
 - e) немає правильної відповіді
3. У якому розмірі повинен внести суму оферент, який виграв торги, другу гарантійну заставу відповідно до вартості замовлення?
 - a) 1-2%
 - b) 1-5%
 - c) 5-10%
 - d) 10-20%
 - e) 50%
4. Купівля вітчизняними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності в іноземних суб'єктів господарської діяльності товарів із ввезенням їх на територію країни називається:
 - a) експорт
 - b) імпорт
 - c) реекспорт
 - d) реімпорт
 - e) немає правильної відповіді
5. Зернові, цукор натуральний каучук, кольорові метали, бавовна належать до:
 - a) біржових товарів
 - b) небіржових товарів
 - c) непродовольчих товарів
 - d) товарів широкого вжитку
 - e) всі відповіді вірні
6. Товари, необхідні для охорони здоров'я, для захисту навколишнього середовища належать до:
 - a) біржових товарів
 - b) небіржових товарів
 - c) непродовольчих товарів
 - d) товарів широкого вжитку
 - e) всі відповіді вірні
7. Організатори міжнародних торгів є:
 - a) організації роботодавців
 - b) торгово-промислові палати
 - c) малі приватні фірми
 - d) державні установи, муніципалітети
 - e) всі відповіді вірні
8. Придбання із ввезенням з-за кордону раніше експортованого товару, який не піддавався там переробці, називається:
 - a) експорт
 - b) імпорт

- c) реекспорт
- d) реімпорт
- e) немає правильної відповіді

9. Продаж з вивезенням за кордон раніше імпортованого товару, який не піддавався переробці, називається:

- a) експорт
- b) імпорт
- c) реекспорт
- d) реімпорт
- e) немає правильної відповіді

10. Повернення бракованої продукції, товарів, не реалізованих посередником на ринку збуту, товарів, раніше поставлених за кордон на консигнацію відносять до:

- a) експорт
- b) імпорт
- c) реекспорт
- d) реімпорт
- e) немає правильної відповіді

Самостійна робота

Стан та основні тенденції зовнішньої торгівлі України.

Література.

1. Воронкова А.Е. Оцінка дії механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства / А.Е. Воронкова, Б.Б. Любич; Донецький економіко–гуманітарний інститут МОН України; Інститут економіко–правових досліджень НАН України // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки. – Донецьк : ДЕГІ, 2009. – Вип. 1(28). – С. 199-202.
2. Дідківський М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник/ Микола Дідківський,. - К.: Знання , 2006. - 462 с.
3. Пісьмаченко Л.М. Державне управління зовнішньоторговельною діяльністю в Україні: регулювання та контроль : монографія / Л.М. Пісьмаченко. – Донецьк : Юго-Восток, Лтд, 2008. – 366 с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.

Тема 5. Технологія міжнародних інвестиційних операцій

1. Інвестування у звичайні акції
2. Класифікація звичайних акцій
3. Основні показники оцінки акцій
4. Сутність та види облігацій
5. Ключові показники при оцінці облігацій
6. Взаємодія корпорацій з органами державного регулювання
7. Державне регулювання і контроль за забезпеченням обліку акцій українських емітентів, на які випущені депозитарні розписки

Семінарське заняття

Мета кожного інвестора — розмістити свої гроші таким чином, щоб вони могли забезпечити максимальний прибуток. Купуючи звичайні акції, інвестор стає співвласником компанії і тим самим набуває права на частку прибутку компанії, що звичайно виплачується у вигляді дивідендів. Усі звичайні акції підрозділяються на такі основні групи: першокласні акції; дохідні акції; акції зростання; спекулятивні акції; оборонні акції. При аналізі акцій, що торгуються на біржах, можна довіритися думці аналітиків, що відслідковують цю компанію й оцінюють її звичайно за 4-рівневою шкалою:

Strong Buy - активно купувати;

Buy – купувати;

Hold - держати;

Shell – продавати.

Наступним видом цінних паперів є облігації. Облігації відносяться до інвестиційних інструментів «із фіксованою прибутковістю», тому що прибуток, який буде приносити облігація, фіксується в момент продажу облігації. Для зручності ринок облігацій ділиться на 4 основних сегмента, кожний із яких відповідає емітенту, що випустив боргові зобов'язання: казначейство США, урядові відомства, муніципалітети, корпорації. Існує ряд ключових показників, характерних для усіх видів облігацій, які необхідно старанно вивчити будь-якому інвестору перед тим, як вкладати свої кошти у конкретні боргові зобов'язання. Це номінальна вартість облігацій, її ринкова ціна, купонна ставка і прибутковість, дата погашення, умови дострокового викупу і кредитна якість.

Всі аспекти інвестиційної діяльності акціонерних товариств регулюються за допомогою державних органів управління, до яких належить Фонд державного майна України, Державна комісія цінних паперів і фондового ринку, Антимонопольний комітет України та місцеві органи.

Тести для самоперевірки

1. Оборонні акції випускають емітенти наступної компанії:

a) Boeing Company	d) General Motors Corp
b) Microsoft	e) всі відповіді вірні
c) Nestle	

2. Акції компаній Procter&Gamble Co, Mc Donald's Corporation, Boeing Company є:

a) першокласними;	d) спекулятивними;
b) дохідними;	e) циклічними;
c) акціями зростання;	f) оборонними.

3 Акції компаній Microsoft, General Electric є:

a) першокласними;	d) спекулятивними;
b) дохідними;	e) циклічними;
c) акціями зростання;	f) оборонними.

4. Емітентами яких акцій є компанії, прибутки яких тісно пов'язані з загальним станом економіки.?

a) першокласних;	d) спекулятивних;
b) дохідних;	e) циклічних;
c) акцій зростання;	f) оборонних.

5. Якщо коефіцієнт Р/Е компанії дорівнює 15 і аналітики очікують, що у наступні декілька років прибутки цієї компанії будуть зростати щорічно на 20%, то PEG даної компанії складе: 0,75.

- a) 3;
- b) 0,5;
- c) 0,75;
- d) 2;
- e) 1;
- f) немає правильної відповіді.

6. Якщо поточна ціна будь-якої акції Х складає \$100, а річний прибуток цієї компанії в розрахунку на одну акцію складає \$5, то коефіцієнт Р/Е дорівнює

- a) 100;
- b) 50;
- c) 25;
- d) 20;
- e) 500.

7. Відношення оборотних активів до поточного зобов'язання компанії показує:

- a) коефіцієнт ціна/балансова вартість;
- b) коефіцієнт поточної ліквідності;
- c) показник рентабельності власного капіталу;
- d) показник рентабельності інвестицій;
- e) показник рентабельності активів.

8. Який з показників характеризує спроможність компанії отримувати прибуток із сукупних активів, що знаходяться в її розпорядженні?

- a) коефіцієнт ціна/балансова вартість;
- b) коефіцієнт поточної ліквідності;
- c) показник рентабельності власного капіталу;
- d) показник рентабельності інвестицій;
- e) показник рентабельності активів.

9. Який із цінних паперів надає власнику можливість приймати участь в управлінні компанією?

- a) акція;
- b) облігація;
- c) євроноти;
- d) єврооблігації;
- e) вірні відповіді b,d

10. Який вид облігацій характеризується найменшою надійністю?

- a) облігації Казначейства США;
- b) облігації урядових відомств;
- c) муніципальні облігації;
- d) корпоративні облігації;
- e) немає правильної відповіді.

11. Сума коштів, які утримувач облігацій буде регулярно одержувати, називається:

- a) номінальна вартість;
- b) ставка купона;
- c) ставка прибутку;
- d) євроноти;
- e) депозитарна ставка.

12. Державне регулювання і контроль обліку акцій українських емітентів, на які випускаються депозитарні розписки, відповідно до вимог національного законодавства здійснюється:

- a) Верховною Радою України;
- b) Державною комісією цінних паперів та фондового ринку;
- c) Фондом державного майна;
- d) Антимонопольним комітетом;
- e) Кабінетом Міністрів України.

Самостійна робота

Аналіз макроекономічних чинників інвестиційного клімату в Україні.

Література

1. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : [підручник / за ред. О.А. Моисеев С.Р. Международные валютно – кредитные отношения. 2-е изд. перераб. Харьков: «ДиС», 2007. - 576 с.

2. Загородній А. Зовнішньоекономічна діяльність: Термінологічний словник/ Анатолій Загородній, Геннадій Вознюк,. - К.: Кондор, 2007. - 166 с.
- Зеркалов Д.В. Международные расчеты. Условия поставки товара. «КНТ». 2008. – 432 с.
3. Дідківський М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник/ Микола Дідківський,. - К.: Знання , 2006. - 462 с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.

Тема 6. Валютні операції та їх регулювання

1. Види валютних цінностей.
2. Сутність валютних операцій.
3. Порядок здійснення розрахунків зовнішньоекономічних операцій.

Семінарське заняття

При проведенні зовнішньоекономічної діяльності, зокрема при експорті-імпорті товарів (робіт, послуг), суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності в якості розрахунків використовують валютні цінності. До валютних цінностей відносяться:

- валюта України - грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет та інших форм, що знаходяться в обігу і є законним платіжним засобом на території України, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обміну на грошові знаки, що знаходяться в обігу, кошти на рахунках, у вкладах в банківських та інших кредитно-фінансових установах на території України;

- платіжні документи та інші цінні папери (акції, облігації, купони до них, бони, векселі (тратти), боргові розписки, акредитиви, чеки, банківські накази, депозитні сертифікати, ощадні книжки, інші фінансові та банківські документи), виражені у валюті України;

- іноземна валюта - іноземні грошові знаки у вигляді банкнотів, казначейських білетів, монет, що знаходяться в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної іноземної держави, а також вилучені з обігу або такі, що вилучаються з нього, але підлягають обміну на грошові знаки, які знаходяться в обігу, кошти у грошових одиницях іноземних держав і міжнародних розрахункових (клірингових) одиницях, що знаходяться на рахунках або вносяться до банківських та інших кредитно-фінансових установ за межами України;

- платіжні документи та інші цінні папери (акції, облігації, купони до них, векселі (тратти), боргові розписки, акредитиви, чеки, банківські накази, депозитні сертифікати, інші фінансові та банківські документи), виражені в іноземній валюті або банківських металах;

- банківські метали - золото, срібло, платина, метали платинової групи, доведені до найвищих проб відповідно до світових стандартів, у зливках і

порошках, що мають сертифікат якості, а також монети, виготовлені з дорогоцінних металів.

Валютні операції — це операції, пов'язані:

- з переходом права власності на валютні цінності, за винятком операцій, що здійснюються між резидентами у валюті України;
- з використанням валютних цінностей в міжнародному обігу як засобу платежу, з переведенням заборгованостей та інших зобов'язань, предметом яких є валютні цінності;
- з ввезенням, переказом і пересиланням на територію України та вивезенням, переказом і пересиланням за її межі валютних цінностей.

Тести для самоперевірки

1. Юридичні особи, суб'єкти підприємницької діяльності, що не мають статусу юридичної особи (філії, представництва тощо), з місцезнаходженням на території України, які здійснюють свою діяльність на підставі законів України є:

- a) резиденти України
- b) нерезиденти України

2. Розташовані на території України іноземні дипломатичні, консульські, торговельні та інші офіційні представництва, міжнародні організації та їх філії, що користуються імунітетом і дипломатичними привілеями є:

- a) резиденти України
- b) нерезиденти України

3. Фізичні особи (іноземні громадяни, громадяни України, особи без громадянства), які мають постійне місце проживання за межами України, у тому числі ті, що тимчасово перебувають на території України є:

- a) резиденти України
- b) нерезиденти України

4. Чи необхідна індивідуальна ліцензія у випадку, коли переказ іноземної валюти за межі України здійснюється резидентами як платіж в іноземній валюті на виконання зобов'язань перед нерезидентом в оплату продукції (робіт, послуг), прав інтелектуальної власності та інших майнових прав (за винятком оплати валютних цінностей)?

- a) так
- b) ні

5. На який термін застосовуються спеціальні санкції при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності?

- a) до 3 місяців
- b) до 6 місяців
- c) до 12 місяців
- d) до 18 місяців

6. В який термін виручка резидентів у іноземній валюті підлягає зарахуванню на їх валютні рахунки в уповноважених банках, зазначені в контрактах починаючи з дати митного оформлення згідно із Законом України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті»?

- a) не пізніше 90 календарних днів
- b) не пізніше 180 календарних днів
- c) не пізніше 30 календарних днів
- d) не пізніше 360 календарних днів

7. У якому розмірі тягне за собою стягнення пені за кожний день прострочення резидентами строків згідно із Законом України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті»?

- a) 0,1 % суми неодержаної виручки
 - b) 0,2 % суми неодержаної виручки
 - c) 0,3 % суми неодержаної виручки
 - d) 0,4 % суми неодержаної виручки
8. При здійсненні виплат резидентом нерезиденту за використання авторських і суміжних прав основним документом для здійснення розрахунків з автором-нерезидентом за використання твору є:
- a) індивідуальна ліцензія
 - b) ВМД
 - c) угода між іноземним правовласником і українським користувачем
 - d) страховий поліс
9. На територіях митниць використання готівкової іноземної валюти не дозволяється у разі:
- a) сплати мита, інших податків і зборів (обов'язкових платежів), митних зборів та фінансових санкцій відповідно до митного законодавства України
 - b) сплати платежів за охорону та супроводження підакцизних і транзитних товарів митними органами;
 - c) оплати товарів і послуг у зоні, що звільнена від сплати мита та податків.
 - d) наявності у фізичних осіб-нерезидентів або резидентів коштів у грошовій одиниці України
10. Який орган видає індивідуальну ліцензію суб'єктам господарювання, до яких застосовуються спеціальні санкції, для здійснення кожної окремої операції конкретного виду зовнішньоекономічної діяльності?
- a) Верховна Рада України
 - b) Кабінет Міністрів України
 - c) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку
 - d) Головне управління експортного контролю Департаменту при Міністерстві економіки України

Самостійна робота

Проблемні аспекти обліку валютних операцій

Література

1. Адміністративне право України. Академічний курс : [підручник] : У 2 т. – Т. 1. Загальна частина / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) [та ін.]. – К. : Юридична думка, 2007. – С. 74.
2. Леонов Д. В. Фінансова криза та український бізнес/ Д. В. Леонов // Цінні папери України. - 2008. - № 42. - С. 17-20.
3. Любич Б.Б. Сучасні підходи до управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства / Б.Б. Любич ; Донецький економіко–гуманітарний інститут МОН України; Інститут економіко-правових досліджень НАН України // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки. – Донецьк : ДЕГІ, 2008. – Вип. 1(25). – С. 48-53.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.

Тема 7. Розвиток інфраструктури зовнішньоекономічної діяльності

1. Вплив інфраструктури на розвиток економіки.
2. Характеристика розподілу капіталовкладень в інфраструктуру.

Семінарське заняття

Ефективність зовнішнього сектору економіки в значній мірі залежить від ступеню розвитку інфраструктури. Адекватний обсяг та надійність інфраструктури визначають спроможність країни приймати участь у міжнародній торгівлі. Значний потенційний вплив інфраструктури на розвиток економіки випливає із деяких технічних та економічних характеристик, що відрізняють її від більшості інших товарів та послуг. Саме ці характеристики, а також особливості функціонування зовнішнього сектору економіки, вимагають особливої уваги держави до зовнішньоекономічної інфраструктури. Домінуюча роль державного сектора в інфраструктурі обумовлена декількома причинами: визнанням економічного та політичного значення інфраструктури, впевненістю, що держава може забезпечити успіх там, де ринок зазнав поразки; розумінням необхідності активних дій держави у проведенні реформ, у тому числі й у сфері інфраструктури, тощо. Неправильний розподіл капіталовкладень призводить до створення інфраструктури, яка не відповідає потребам. Попит користувачів на послуги різної якості та вартості залишається незадоволеним, навіть коли є готовність та можливість платити за такі послуги. В Україні це особливо актуально для сфери інформаційного забезпечення. Крім того, має місце нераціональний розподіл робочої сили. Переукомплектованість кадрами стала звичайним явищем у багатьох галузях, особливо на залізничному транспорті.

Самостійна робота

1. Транспортна інфраструктура як компонент економічної безпеки України.
2. Стан банківської інфраструктури України.

Література

1. Перетятко А.Ю. Організація маркетингової політики у складі економічної політики підприємства / А.Ю. Перетятко, О.М. Таряник, Т.В. Колодяжна // Економіка. Фінанси. Право. – 2007. – №1. – С.18 -21.
2. Про зовнішньоекономічну діяльність : закон України : [прийнято ВР 16.04.1991 р. № 959-XII із змінами № 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010 р.] // ВВР. – 2010. – № 37. – 496 с.
3. Семенюк С. Маркетингове планування діяльності підприємств / С.Семенюк // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1 (26). – С. 84-92.
4. Стровский Л.Е. Внешнеэкономическая деятельность предприятия. Под ред. «Юнити». – К.: 2008. - 799с.
5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.

Тема 8. Аналіз ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства

1. Аналіз виконання зобов'язань з експортних та імпорتنих операцій.
2. Аналіз динаміки експорту та імпорту .
3. Аналіз імпорту та експорту товарів на умовах комерційного кредиту.
4. Аналіз обороту коштів у товарах.
5. Аналіз обороту коштів у розрахунках.
6. Аналіз накладних витрат при експорті та імпорті товарів.
7. Узагальнення результатів аналізу.
8. Валютна ефективність експорту та імпорту.
9. Економічна ефективність зовнішньоекономічних операцій.
10. Показники ефекту експорту та імпорту.
11. Вплив умов платежу на розрахунок показників ефекту й ефективності зовнішньоторгової операції.
12. Вплив валютних курсів на ефективність експорту та імпорту.
13. Ефективність придбання і використання імпортного обладнання.
14. Ефективність торгівлі ліцензіями.

Семінарське заняття

Аналіз експортних та імпорتنих операцій включає: визначення виконання зобов'язань за вартістю, фізичним обсягом та ціною експортованих (імпортованих) товарів; визначення виконання зобов'язань за термінами їх поставок та якістю; встановлення факторів і величин їх впливу на економічні показники; з'ясування причин недовиконання зобов'язань за тими чи іншими позиціями. У ході аналізу виконання зобов'язань за торговими угодами з'ясовується: кількість і загальна сума укладених торгових угод; кількість і сума виконаних торгових угод; кількість, види і сума прострочених контрактів; причини неповної реалізації угод і порушень термінів поставок товарів. Для більш повної характеристики роботи підприємства на зовнішньому ринку експорт (імпорт) товарів і послуг за звітний період порівнюється з експортом (імпортом) за попередній рік, а також проводиться аналіз у динаміці за кілька років (наприклад, за 5 – 10). Мета такого дослідження - встановити, які зміни відбулися у товарній структурі експорту (імпорту) і його географічному напрямку, чи одержали нові види експорту (імпорту), як змінився обсяг експорту (імпорту) у поточних і базових цінах, як змінилися у середньому експортні ціни. Для вивчення динаміки експорту (імпорту) протягом декількох років обчислюються темпи приросту експорту (імпорту) за кожний рік і середньорічний темп росту, приросту експорту (імпорту) за весь досліджуваний період.

Дані про експорт (імпорт) за досліджувані роки групуються за країнами і товарами та представляються в аналітичних таблицях. По кожному рядку таблиці (країна, товар чи підсумок) обчислюються індекси вартості, фізичного обсягу, цін, структури і кількості, які показують якою мірою і де змінилися вартість і фізичний обсяг експорту (імпорту) і середні ціни.

Тести для самоперевірки

1. Зовнішньоторговий товарообмін буде ефективним, якщо:
 - a) торгове сальдо активне;
 - b) торгове сальдо пасивне;
 - c) торгове сальдо дорівнює нулю;
 - d) всі відповіді вірні;
 - e) немає вірної відповіді.
2. До показників структури належать:
 - a) товарна структура експорту/імпорту, індекс диверсифікації експорту, регіональні структури експорту/імпорту, індекс географічної концентрації експорту/імпорту;
 - b) обсяг експорту/імпорту, індекс концентрації експорту, рівень само забезпеченості;
 - c) обсяг експорту, імпорту до обсягів ВВП, народногосподарська ефективність експорту/імпорту;
 - d) ефект державного бюджету від зовнішнього товарообміну, індекс географічної концентрації експорту/імпорту;
 - e) немає вірної відповіді.
3. Індекс вартості імпорту показує:
 - a) наскільки змінились обсяги експорту у звітному році порівняно із базовими в абсолютних показниках;
 - b) наскільки змінились обсяги експорту у звітному році, перераховані у цінах базового року порівняно із базовими обсягами;
 - c) наскільки змінились обсяги експорту у звітному році порівняно із базовими у відносних показниках;
 - d) наскільки змінились базові обсяги експорту порівняно зі звітними у діючих цінах;
 - e) немає вірної відповіді.
4. Середня ціна певного товару у базовому році використовується для розрахунку:
 - a) індексу вартості;
 - b) індексу кількості;
 - c) індексу структури;
 - d) індексу фізичного обсягу;
 - e) немає вірної відповіді.
5. Валютна ефективність експорту підприємства визначається як:
 - a) відношення валютних надходжень від експорту до повних затрат на виготовлення та експорт продукції;
 - b) відношення надходжень від експорту у гривневому вираженні до повних затрат на експорт у валютних одиницях;
 - c) відношення ціни експортної продукції до затрат на її виготовлення у гривневому вираженні;
 - d) відношення затрат на придбання експортної продукції до затрат на її виготовлення;
 - e) немає вірної відповіді.
6. Мета аналізу накладних витрат:
 - a) перевірка дотримання підприємством у звітному періоді режиму економії та пошук можливостей до зниження затрат у майбутньому;
 - b) перевірка суми коштів, яку в середньому вкладає підприємство в експортні операції протягом одного обороту у звітному періоді;
 - c) встановлення факторів, які викликають зміни величини вкладів у експортні операції підприємства;
 - d) виявлення можливостей вивільнення коштів із зовнішньоторгового обороту;
 - e) немає вірної відповіді.
7. Обсяг зовнішньоторгового обороту окремої країни завжди:
 - a) більший, ніж обсяги експорту;
 - b) менший, ніж сальдо зовнішньої торгівлі;

- с) більший, ніж сальдо зовнішньої торгівлі;
- д) всі відповіді вірні;
- е) немає вірної відповіді.

8. Ефективність зовнішньоторгівельного товарообміну визначається:

- а) $Z_{\text{імп}}/Z_{\text{екс}}$;
- б) $V_{\text{екс}}/Z_{\text{екс}}$;
- с) $Z_{\text{імп}}/V_{\text{імп}}$;
- д) $V_{\text{екс}}/C_{\text{екс}}$;
- е) немає вірної відповіді.

9. До основних показників аналізу ефективності експортної діяльності підприємства відносять:

- а) ефективність придбання та використання експортного обладнання;
- б) ефективність реалізації експортних товарів на внутрішньому ринку;
- с) абсолютна (економічна) ефективність експорту, валютна ефективність експорту;
- д) народногосподарська ефективність експорту;
- е) немає вірної відповіді.

10. Задачами аналізу зовнішньоекономічної діяльності є:

- а) оцінка ефективності та структури зовнішніх зв'язків країни, регіону, підприємства з іншими країнами, регіонами, підприємствами
- б) оцінка ступеня і якості виконання зобов'язань по експортних, реекспортних та імпорتنих операціях
- с) оцінка ступеня і якості виконання зобов'язань по експортних, реекспортних та імпорتنих операціях
- д) характеристика фінансових результатів комерційної діяльності підприємства, об'єднання, фірми та оцінка їх фінансового стану і рентабельності
- е) всі відповіді вірні.

Типове завдання.

Задача

У таблиці представлено дані експорту транзисторів підприємства за два роки.

Таблиця 1

Дані про експорт підприємством транзисторів за два останні роки

Номенклатура продукції	Асортимент	1-й рік			2-й рік		
		Кількість, тис. шт	Ціна за од. грн.	Сума, тис. грн.	Кількість, тис. шт.	Ціна за од. грн.	Сума, тис. грн.
Транзистори	PS 800	3440	1,93	6639,20	3120	1,90	5928,0
	D320	5760	0,98	5644,80	5790	1,00	5790,0
	KL 970	6030	0,76	4582,80	5816	0,83	4827,28
Разом	-	15230	-	16866,80	14726	-	16545,28

Здійснити аналіз динаміки експорту.

Розв'язок.

Для розрахунку впливу зміни цін та структури за номенклатурними позиціями на загальний обсяг реалізації експортної продукції індексним методом використаємо дані таблиці.

Таблиця 2
Аналіз впливу зміни цін і структури за номенклатурними позиціями

Номенклатурна позиція	Обсяг експортної продукції, тис.грн.			Відхилення		
	план	Фактично в планових цінах	факт	Загальне (гр.4/гр.2)	У тому числі за рахунок зміни:	
					Цін (гр.4/гр.3)	Фізичного обсягу (гр.3/гр.2)
1	2	3	4	5	6	7
Транзистори	16866,80	16115,96	16545,28	0,9809	1,0266	0,9555
Резистори	10398,00	10727,40	10246,00	0,9854	0,9551	1,0317
Разом	27264,80	26843,36	26791,28	0,9826	0,9981	0,9845

Відхилення обсягу експортної продукції (транзисторів) за рахунок зміни цін визначається шляхом розрахунку індексу цін:

$$I_{\text{цін}} = \frac{\sum_{i=1}^n Q1i \times P1i}{\sum_{i=1}^n Q1i \times P0i} = \frac{16545,28}{3120 \times 1,93 + 5790 \times 0,98 + 5816 \times 0,76} = \frac{16545,28}{16115,96} = 1,0266$$

Отже, підвищення експортних цін призвело до збільшення обсягу експорту на 429,32 тис.грн. (16545,28-16115,96).

Відхилення обсягу експортної продукції (транзисторів) за рахунок зміни фактичного обсягу визначається шляхом розрахунку індексу фізичного обсягу:

$$I_{\text{фіз.обсягу}} = \frac{\sum_{i=1}^n Q0i \times P1i}{\sum_{i=1}^n Q0i \times P0i} = \frac{3120 \times 1,93 + 5790 \times 0,98 + 5816 \times 0,76}{16866,80} = \frac{16115,96}{16866,80} = 0,95$$

Отже, зменшення вартості за рахунок зменшення фізичного обсягу складає 750,84 тис.грн. (16115,96 – 16866,80).

Відхилення вартості запланованого обсягу експортних угод від фактичного визначається шляхом розрахунку індексу вартості:

$$I_{\text{вартості}} = \frac{\sum_{i=1}^n Q1i \times P1i}{\sum_{i=1}^n Q0i \times P0i} = \frac{16545,28}{16866,80} = 0,9809$$

Для розрахунку індексу структури спочатку визначимо середню ціну товарів в минулому році:

$$\hat{P} = \frac{\sum_{i=1}^n Q_{0i} \times P_{0i}}{\sum_{i=1}^n Q_{0i}} = \frac{16866,80}{15230} = 1,11 (\text{грн.}/\text{шт.}).$$

$$I_{\text{кількості}} = \frac{\sum_{i=1}^n Q_{1i} \times \hat{P}_{0i}}{\sum_{i=1}^n Q_{0i} \times \hat{P}_{0i}} = \frac{14726 \times 1,11}{15230 \times 1,11} = \frac{16345,86}{16905,3} = 0,9669$$

Таким чином, приріст вартості товару за рахунок зміни його кількості складає 559,44 тис.грн. (16345,86-16905,3).

$$I_{\text{структури}} = \frac{\sum_{i=1}^n Q_{1i} \times P_{0i}}{\sum_{i=1}^n Q_{1i} \times \hat{P}_{0i}} = \frac{3120 \times 1,93 + 5790 \times 0,98 + 5816 \times 0,76}{14726 \times 1,11} = \frac{16115,96}{16345,86} = 0,9886$$

Отже, зменшення вартості за рахунок зміни структури складає 229,9 тис.грн. (16115,96-16345,86).

Додавання кількості та структури є величиною фізичного обсягу: 589,44+229,9=789,34 тис.грн.

Отже, вартість експорту транзисторів за рік зменшилась на 321,52 тис.грн. (16545,28-16866,80) така зміна пов'язана із:

- зміною структури експорту, тобто зменшення м питомої ваги дорожчого товару, що призвело до недоотримання підприємством 559,44 тис.грн.
- зменшенням загальної кількості товарів, яка експортується, що зменшило вартість експорту на 229,9 тис.грн.
- підвищенням експортних цін, які збільшили вартість експорту на 429,32 тис.грн.

Література

1. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти : / Бережнюк І. Г. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2009. – 543 с.
2. Усаченко Л. М. Теоретико-методологічні засади розвитку взаємовідносин органів державної влади з неурядовими організаціями : / Л. М. Усаченко. – Хмельницький : Вид-во ХУУП, 2008. – 343 с.
3. Хитра О.В. Практикум з основ зовнішньоекономічної діяльності. Посібник. К.: «Новий світ», 2009. - 216 с.
4. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-тє вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.

Тема 9. Діяльність підприємств з іноземними інвестиціями

1. Залучення іноземних інвестицій для розвитку та посилення ефективності діяльності суб'єктів господарювання.
2. Процес реєстрації та особливості фінансової діяльності підприємств з іноземними інвестиціями.

Семінарське заняття

Розвиток і посилення ефективності господарювання виробничих підприємств України значною (якщо не вирішальною) мірою залежать від загальнодержавного інвестиційного потенціалу, який формується за рахунок різних фінансових джерел, у тім числі іноземних інвестицій. За сучасного стану більшості вітчизняних підприємств та організацій, за браком власних інвестиційних ресурсів та інтенсивною інтернаціоналізацією (інтеграцією) виробничо-господарських систем об'єктивно необхідним стає все ширше залучення іноземних інвестицій. Останні використовуються для фінансової підтримки вітчизняних товаровиробників та інших суб'єктів господарювання, запровадження нових технологій, нарощування експортного потенціалу, структурної перебудови економіки. Іноземне інвестування може здійснюватися в різних формах залежно від типу інвестора, його мети та ступеня ризику, на який він готовий.

На іноземних інвесторів, які вкладають інвестиції на території України, поширюється національний режим інвестиційної й іншої господарської діяльності.

Основними етапами внесення іноземної інвестиції до статутного фонду підприємства є: оформлення нових засновницьких документів або внесення змін до уже існуючих засновницьких документів; фактичне здійснення іноземної інвестиції; державна реєстрація іноземної інвестиції.

До пріоритетних сфер для іноземного інвестування в Україні віднесено: агропромисловий, лісопромисловий, паливно-енергетичний і металургійний комплекси; машинобудування; медичну, легку, хімічну й нафтохімічну промисловість; зв'язок; транспортну й соціальну інфраструктуру.

Іноземним інвестиційним проектам у пріоритетних сферах надаються певні пільги. Основними з них є: застосування норм прискореної амортизації; збільшення періоду звільнення від податку на прибуток і додану вартість; повернення 50% експортного мита на товари виробничого призначення і 100% на деталі, вузли та агрегати, імпортовані за кооперацією; надання кредиту на пільгових умовах; страхування інвестиційних ризиків.

Самостійна робота

1. Тенденції іноземного інвестування в Кіровоградській області.
2. Правове регулювання інвестиційної діяльності в Україні.

Література

1. Адміністративне право України. Академічний курс : У 2 т. – Т. 1. Загальна частина / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) [та ін.]. – К. : Юридична думка, 2007. – С. 74.
2. Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 20.05.2009 р., № 19 / Законодавство України.
3. Закон України "Про захист іноземних інвестицій від 10.09.1991 р., № 1540 / Законодавство України.
4. Закон України "Про режим іноземного інвестування" Верховна Рада України" від 19.03.1996 р., № 93/96-ВР / Законодавство України.
5. Закон України "Про внесення змін до деяких законів України з метою подолання негативних наслідків фінансової кризи" від 24.11.2009 р., № 1533 / Законодавство України.
6. Усаченко Л. М. Теоретико-методологічні засади розвитку взаємовідносин органів державної влади з неурядовими організаціями : / Л. М. Усаченко. – Хмельницький : Вид-во ХУУП, 2008. – 343 с.
7. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.

Тема 10. Офшорні зони та офшорне підприємництво

1. Поняття податкового планування і "податкової конкуренції".
2. Зміст і види офшорних операцій.

Семінарське заняття

Виникнення офшорних операцій викликане реалізацією ідеї зменшення податків на доходи від підприємницької діяльності у законодавчому порядку

Подвійне оподаткування - це обкладання податком прибутку іноземного учасника у разі його переказу за кордон і обкладання цього ж прибутку у країні іноземного учасника.

Для уникнення подвійного оподаткування і для стимулювання ЗЕД підприємців багато держав уклали між собою угоду (конвенцію, договір) про виключення подвійного оподаткування.

Окрім цього, для стимулювання міжнародного комерційного обігу використовується принцип мінімізації податків, покладений в основу офшорних операцій.

Податкове планування означає використання різних факторів (географічних, правових, економічних) з метою зниження податкових втрат. Податкове планування являє собою вибір оптимального поєднання і побудови правових форм відносин і можливих вирішень їх інтерпретації у межах чинного податкового законодавства.

Офшорна операція - це будь-яка підприємницька угода, однією зі сторін якої виступає офшорна компанія, і яка переслідує мету мінімізації податкових платежів. Іншими словами, офшорні операції являють собою законодавчу основу міжнародних фінансових і торгових операцій, які здійснюються підприємствами, зареєстрованими на території, що має статус офшорної зони. За своїм змістом офшорні операції являють фінансовий інструмент, який без порушень чинного законодавства використовується для планування і мінімізації оподаткування та для захисту комерційної таємниці.

У найбільш загальному розумінні офшорна зона - це вся або частина території держави, на якій встановлено особливий пільговий режим діяльності компаній з офшорним статусом та здійснення операцій коштами і майном нерезидентів.

Тести для самоперевірки

1. Вся або частина території держави, на якій встановлено спеціальний пільговий режим діяльності компаній з офшорним статусом та здійснення операцій коштами і майном нерезидентів називається:
 - a) офшорна зона;
 - b) офшорна юрисдикція;
 - c) офшорний центр;
 - d) банківські гавані;
 - e) всі відповіді вірні.
2. Зони, які у більшості випадків охоплюють території цілих держав, називаються:
 - a) вільні економічні зони;
 - b) офшорні зони.
3. Зони, які надають преференції щодо визначених видів господарської діяльності (виробничої, туристичної, обслуговування тощо), називаються:
 - a) вільні економічні зони;
 - b) офшорні зони.
4. Щодо рівня оподаткування доходів компаній Кіпр належить до:
 - a) першої групи офшорності;
 - b) другої групи офшорності;
 - c) третьої групи офшорності.
5. Щодо рівня оподаткування доходів компаній Вайомінг, Флорида належить до:
 - a) першої групи офшорності;
 - b) другої групи офшорності;
 - c) третьої групи офшорності.
6. Щодо рівня оподаткування доходів компаній Велика Британія належить до:
 - a) першої групи офшорності;
 - b) другої групи офшорності;
 - c) третьої групи офшорності.
7. За характером податкових пільг Кіпру належить наступний статус державної юрисдикції:
 - a) незалежна держава;
 - b) території, що входять до складу інших держав, але користуються правами широкого самоуправління;
 - c) адміністративно-територіальні утворення у складі федеративних або конфедеративних держав.
8. За характером податкових пільг Гонконгу належить наступний статус державної юрисдикції:

- а) незалежна держава;
 - б) території, що входять до складу інших держав, але користуються правами широкого самоуправління;
 - с) адміністративно-територіальні утворення у складі федеративних або конфедеративних держав.
9. За характером податкових пільг Віргінським островам належить наступний статус державної юрисдикції:
- а) незалежна держава;
 - б) території, що входять до складу інших держав, але користуються правами широкого самоуправління;
 - с) адміністративно-територіальні утворення у складі федеративних або конфедеративних держав.
10. Будь-яка підприємницька угода, однією зі сторін якої виступає офшорна компанія, і яка переслідує мету мінімізації податкових платежів, називається:
- а) «податкова конкуренція»;
 - б) офшорна операція;
 - с) податкове планування;
 - д) офшорна діяльність.

Самостійна робота

1. Тенденції розвитку інвестиційних відносин України з офшорними зонами.
2. Фінансові механізми офшору.

Література

1. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти : / Бережнюк І. Г. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2009. – 543 с.
2. Внешнеэкономическая деятельность // Под ред. Смитченко Б.М., Поспелова В.К. 4-е изд., испр. «Academia». – М., 2007. - 304 с.
3. Дідківський М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник/ Микола Дідківський,. - К.: Знання , 2006. - 462 с.
4. Воронкова А.Е. Оцінка дії механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства / А.Е. Воронкова, Б.Б. Любич ; Донецький економіко–гуманітарний інститут МОН України; Інститут економіко–правових досліджень НАН України // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки. – Донецьк : ДЕГІ, 2009. – Вип. 1(28). – С. 199-202.
5. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.

3. Індивідуально-консультативна робота

Цей вид навчальної роботи передбачає індивідуальну роботу викладача із студентом.

Робота проводиться за графіком індивідуально-консультативної роботи, який передбачено у розкладі навчального процесу кафедри.

Викладачем надається допомога студентам щодо виконання самостійної роботи. Це консультації, пояснення певних положень, рекомендації щодо використання тих чи інших літературних джерел, або додаткового пояснення того чи іншого матеріалу для розуміння його студентом, відповіді викладача на конкретні питання.

Завдяки проведенню таких індивідуальних занять студенти мають можливість перевірити свої знання, набуті в процесі самостійної роботи (виявити прогалини того чи іншого матеріалу).

Індивідуально-консультативна робота є ефективною формою навчального процесу, яка дозволяє студенту в повній мірі засвоїти програмний матеріал курсу “Міжнародні організації”, не залишаючи у своїх знаннях “білих плям”.

4. Методичні рекомендації до написання контрольних робіт для студентів заочної та дистанційної форми навчання

Контрольна робота являє собою самостійно виконане дослідження обраного питання, носить комплексний характер, і є підсумковим результатом теоретичних знань, проявом творчих аналітичних якостей студента.

Тема контрольної роботи обирається студентом з числа тих, які наведені у переліку. Для виконання контрольної роботи пропонується 25 тем, варіант контрольної роботи визначається на основі двох останніх цифр залікової книжки, якщо цифри більше ніж 25, то варіант визначається шляхом віднімання від двох останніх цифр залікової книжки $25 \cdot n$, де n — кількість повних 25 (наприклад: $68 - 2 \cdot 25 = 18$).

Обсяг контрольної роботи 10-12 сторінок формату А4 машинописного тексту або 15-18 аркушів письмового тексту.

При виконанні контрольної роботи на комп'ютері текст потрібно набирати таким чином, щоб залишалися поля: від лівого краю тексту — 30 мм, від правого — 10 мм, від верхнього та нижнього краю до рядків тексту — 20 мм. Текст слід друкувати через 1,5 інтервали, 28-30 рядків на аркуші формату А4 (210x297 мм), використовуючи шрифт Times New Roman 14.

Контрольна робота має складатися з простого плану на 4-5 конкретно сформульованих питань, вступу, відповідей на питання з обраної теми, висновків та списку використаних літературних джерел.

У вступі (1-1,5 сторінки) необхідно обґрунтувати актуальність обраної теми. Основна частина контрольної роботи (10-15 сторінок) повинна відображати зміст обраної теми з підтвердженням теоретичних питань фактичними даними, які можуть бути зібрані за місцем роботи або запозичені з статистичних видань, також необхідно зробити оцінку поглядів українських та зарубіжних економістів з обраної теми. Обов'язково слід посилатися на джерела цитат, цифрового матеріалу чи оригінальних думок авторів. Висновки (1-1,5 сторінки) є загальним підсумком виконання контрольної роботи. Вони повинні виходити з результатів дослідження і в стислій формі відображати зміст контрольної роботи, теоретичне і практичне значення проведеного дослідження. Їх рекомендується оформляти чітко, логічно виважено, не перевантажуючи цифровими даними й іншими другорядними матеріалами. Пропозиції і рекомендації наведені у висновках можуть мати як позитивну, так і негативну спрямованість. Висновки повинні відображати позицію автора з розглянутої проблеми. Наприкінці контрольної роботи наводиться список використаних літературних джерел в алфавітному порядку.

Після захисту контрольної роботи студент допускається до складання іспиту.

5. Тематика контрольних робіт для студентів заочної та дистанційної форми навчання

1. Сучасна система управління зовнішньоекономічною діяльністю
2. Сутність, принципи та методи управління зовнішньоекономічною діяльністю
3. Інноваційний потенціал системи управління зовнішньоекономічною діяльністю: сутність та фактори формування
4. Сучасні концепції та системи управління зовнішньоекономічної діяльності
5. Державне регулювання зовнішньоекономічною діяльністю регіону
6. Управління зовнішньоекономічною діяльністю на національному та світовому рівнях
7. Роль зовнішньоекономічної діяльності в підвищенні конкурентоспроможності підприємства
8. Управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємств регіону в умовах глобальних зрушень
9. Складові міжнародних комерційних науково-технічних зв'язків
10. Міжнародно-правове регулювання у сфері трансферу технологій та національні пріоритети: проблеми співвідношення
11. Місія, завдання та перспективи діяльності Всесвітньої організації інтелектуальної власності
12. Експортно-імпортні операції як основа зовнішньоекономічної діяльності підприємства
13. Міжнародні механізми гарантування інвестицій
14. Порівняльний аналіз динаміки формування міжнародних інвестиційних позицій
15. Вибір стратегічного профілю (пріоритету) зовнішньоекономічної діяльності
16. Засади формування механізму валютного регулювання
17. Особливості формування та розвитку інфраструктури зовнішньоекономічної діяльності
18. Оцінка та шляхи підвищення ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства
19. Трансакційні витрати при вході підприємства на ринок: обліковий аспект
20. Склад витрат при зовнішньоторговельних операціях підприємства
21. Оцінка ефективності ділового партнерства підприємства
22. Комплексна оцінка ефективності реалізації зовнішньоекономічної стратегії підприємства
23. Конкурентоспроможність та ефективності функціонування підприємства
24. Особливості формування та функціонування міжнародних спільних підприємств
25. Основні форми організації підприємницької діяльності в офшорних зонах

**6. Орієнтовні питання для підготовки до іспиту
з дисципліни “Управління зовнішньоекономічною діяльністю»**

1. Органи державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні
2. Специфіка вибору організаційних структур управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства
3. Особливості управління спільними підприємствами
4. Верховна Рада України як державний орган регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні
5. Кабінет Міністрів як державний орган регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні
6. Національний Банк України як державний орган регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні
7. Основні функції та завдання торгово-промислових палат як недержавних організацій, які сприяють розвитку ЗЕД підприємств
8. Цілі та завдання об'єднань підприємців та об'єднань організацій роботодавців
9. Органи місцевого управління зовнішньоекономічною діяльністю
10. Основні стратегічні профілі (пріоритети) міжнародних компаній
11. Необхідність використання типових контрактів у зовнішньоекономічній діяльності підприємств
12. Вибір ринку і його вивчення при підготовці та веденні комерційних переговорів при укладанні контракту
13. Вибір контрагента при підготовці та веденні комерційних переговорів при укладанні контракту
14. Проведення переговорів при підготовці та веденні комерційних переговорів при укладанні контракту
15. Сутність та передумови міжнародного науково-технологічного обміну
16. Міжнародні комерційні науково-технічні зв'язки
17. Характеристика і види міжнародного інжинірингу
18. Характеристика і види реінжинірингу
19. Техніка укладання ліцензійних угод
20. Характеристика та види ліцензій
21. Основні форми платіжних відносин при укладанні ліцензійних угод
22. Специфіка франчайзингового бізнесу
23. Характеристика і види франчайзингу
24. Специфіка укладання лізингових операцій
25. Характеристика видів міжнародного лізингу
26. Міжнародне та державне регулювання передачі технологій
27. Всесвітня організація інтелектуальної власності
28. Сутність, переваги і ризики експортних операцій
29. Сутність, переваги і ризики імпорتنих операцій

- 30. Особливості здійснення зовнішньоторгових операцій з окремими видами товарів
- 31. Характеристика реекспортних операцій
- 32. Характеристика реімпортних операцій
- 33. Міжнародні торги (тендери)
- 34. Торговельно-посередницькі операції
- 35. Технологія інвестування у звичайні акції
- 36. Класифікація звичайних акцій
- 37. Основні показники оцінки акцій
- 38. Показники ефективності менеджменту
- 39. Сутність та визначення облігацій
- 40. Характеристика видів облігацій
- 41. Ключові показники при оцінці облігацій
- 42. Державне регулювання і контроль за забезпеченням обліку акцій українських емітентів, на які випущені депозитарні розписки
- 43. Валютні операції та їх регулювання
- 44. Розвиток інфраструктури зовнішньоекономічної діяльності
- 45. Аналіз виконання зобов'язань з експортних та імпортних операцій
- 46. Аналіз динаміки експорту та імпорту
- 47. Залучення іноземних інвестицій для розвитку та посилення ефективності діяльності суб'єктів господарювання
- 48. Процес реєстрації та особливості фінансової діяльності підприємств з іноземними інвестиціями
- 49. Поняття податкового планування і "податкової конкуренції"
- 50. Зміст і види офшорних операцій

7. Список рекомендованої літератури до вивчення дисципліни

1. Адаптація маркетингової товарної стратегії до нових умов господарювання (на прикладі швейних підприємств) : автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.04 / С.О. Ковальчук; Київ. нац. ун-т технологій та дизайну. — К., 2009. — 21 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс : У 2 т. — Т. 1. Загальна частина / ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова) [та ін.]. — К. : Юридична думка, 2007. — С. 74.
3. Балабанов И.Т., Балабанов А.Й. Внешнеэкономические связи: Учеб. Пособие.— М.: Финансы и статистика, 2008. — 512 с.
4. Бережнюк І. Г. Митне регулювання України: національні та міжнародні аспекти : / Бережнюк І. Г. — Дніпропетровськ : АМСУ, 2009. — 543 с.
5. Боумэн К. Основы стратегического менеджмента: Пер. с англ. — М.: Банки и биржа: ЮНИТИ, 2007. — 175 с.
6. Воронкова А.Е. Оцінка дії механізму управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства / А.Е. Воронкова, Б.Б. Любич ; Донецький економіко-гуманітарний інститут МОН України; Інститут економіко-правових досліджень НАН України // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки. — Донецьк : ДЕГІ, 2009. — Вип. 1(28). — С. 199-202.
7. Внешнеэкономическая деятельность // Под ред. Смитченко Б.М., Пospelова В.К. 4-е изд., испр. «Academia». — М., 2007. - 304 с.
8. Дідківський М. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навчальний посібник/ Микола Дідківський,. - К.: Знання , 2006. - 462 с.
9. Жданова О.С. Особливості формування маркетингової політики промислових підприємств [Текст] / О.С. Жданова // Вісник Хмельницького національного університету. — 2009. — № 6. — Т. 3. — С. 65-67.
10. Загородній А. Зовнішньоекономічна діяльність: Термінологічний словник/ Анатолій Загородній, Геннадій Вознюк,. - К.: Кондор, 2007. - 166 с.
11. Любич Б.Б. Сучасні підходи до управління зовнішньоекономічною діяльністю підприємства / Б.Б. Любич ; Донецький економіко-гуманітарний інститут МОН України; Інститут економіко-правових досліджень НАН України // Прометей: регіональний збірник наукових праць з економіки. — Донецьк : ДЕГІ, 2008. — Вип. 1(25). — С. 48-53.
12. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності : [підручник / за ред. О.А. Моисеев С.Р. Международные валютно – кредитные отношения. 2-е изд. перераб. Харьков: «ДиС», 2007. - 576 с.
13. Пісьмаченко Л.М. Державне управління зовнішньоторговельною діяльністю в Україні: регулювання та контроль : монографія / Л.М. Пісьмаченко. — Донецьк : Юго-Восток, Лтд, 2008. — 366 с.
14. Про зовнішньоекономічну діяльність : закон України : [прийнято ВР 16.04.1991 р. № 959-XII із змінами № 2388-VI (2388-17) від 01.07.2010 р.] // ВВР. — 2010. — № 37. — 496 с.

15. Семенюк С. Маркетингове планування діяльності підприємств / С.Семенюк // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1 (26). – С. 84-92.
16. Стровский Л.Е. Внешнеэкономическая деятельность предприятия. Под ред. «Юнити». – К.: 2008. - 799с.
17. Усаченко Л. М. Теоретико-методологічні засади розвитку взаємовідносин органів державної влади з неурядовими організаціями : / Л. М. Усаченко. – Хмельницький : Вид-во ХУУП, 2008. – 343 с.
18. Хитра О.В. Практикум з основ зовнішньоекономічної діяльності. Посібник. К.: «Новий світ», 2009. - 216 с.
19. Шаповалов М.І. Менеджмент якості: Підручник.- 3-тє вид., і доп. Затверджено МОН. - К., 2007.-471с.
20. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Навчальний посібник / [Козак Ю.Г., Логвінова Н.С. та ін.]; за ред. Ю.Г. Козака, Н.С. Логвінової, М.А. Зайця. – 4-тє вид., перероб. та доп. – К.: Освіта України, 2012. – 272 с.

8. Критерії оцінки рівня знань студентів

Контроль знань з курсу дисципліни здійснюється і оцінюється за якістю участі в заняттях та за якістю складання заліку.

Якість участі у заняттях, згідно плану навчального процесу визначається за умов виконання наступних вимог:

- регулярне відвідування лекційних, практичних занять з курсу дисципліни;
- активна участь у виконанні програм лекційних, семінарських або практичних занять;
- сумлінна підготовка до виступів та активна участь в обговоренні певних тем та проблемних питань на заняттях;
- актуальне та доцільне використання наукової, методичної та спеціальної літератури з курсу дисципліни.

Розподіл балів наведено в таблиці 5.1.

Таблиця 5.1.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ З ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

Вид роботи	Кількість	Розподіл балів				Максимальна кількість балів	Достатня кількість балів
1. Відповіді на семінарських заняттях	7 занять протягом семестру	Вірні відповіді, з належним обґрунтуванням, на 80-100% - 4 бали	Вірні відповіді на 60-80% - 3 бали	Вірні відповіді на 40-60% - 2 бали	Вірні відповіді менш ніж на 40% - 1 бал	7*5=35	7*3=21
2. Виконання тестів та поточних контрольних робіт після кожної теми	5 тестувань протягом семестру	Вірні відповіді на 80-100% - 4 бали	Вірні відповіді на 60-80% - 3 бали	Вірні відповіді на 40-60% - 2 бали	Вірні відповіді менш ніж на 40% - 1 бал	5*5=25	5*4=20
3. Підготовка рефератів	Не більше 2-х рефератів виконаних одним студентом протягом семестру	Даний вид роботи орієнтований на подальше самонавчання; за кожен підготовлений реферат студенту рекомендується присвоювати 5 балів				1*5=5	1*4=4
4. Доповнення	Не більше 10 доповнень протягом вивченої дисципліни					10*1=10	-
5. Виконання практичної частини заняття	5 робіт протягом семестру	Вірні відповіді, з належним обґрунтуванням, на 80-100% - 5 балів	Вірні відповіді на 60-80% - 4 бали	Вірні відповіді на 40-60% - 3 бали	Вірні відповіді менш ніж на 40% - 1 бал	5*5=25	5*3=15
ВСЬОГО						100	60

Шкала оцінювання:

A 90-100 балів – «5»	E 60-64 – «3»
B 82-89 – «4»	FX менше 60 - «2 »
C 75-81 – «4»	
D 65-74 – «3»	

Зміст

Вступ.....	4
1. Тематичний план вивчення дисципліни “Управління зовнішньоекономічною діяльністю”	6
2. Зміст дисципліни ““Управління зовнішньоекономічною діяльністю” по темах	7
3. Індивідуально-консультативна робота	32
4. Методичні рекомендації до написання контрольних робіт для студентів заочної та дистанційної форми навчання.....	33
5. Тематика контрольних робіт для студентів заочної та дистанційної форми навчання.....	34
6. Орієнтовні питання для підготовки до іспиту з дисципліни “Управління зовнішньоекономічною діяльністю”.....	35
7. Список рекомендованої літератури до вивчення дисципліни.....	37
8. Критерії оцінювання знань студентів	39